

A photograph of two men standing in a large chicken house. The man on the left is wearing a blue raincoat and holding a small brown chicken. The man on the right is wearing a green jumpsuit. They are surrounded by many brown chickens on a dirt floor. The background shows metal beams and a brick wall.

Lagerweij's pluimveebedrijf maakt grote stappen dankzij intensief begeleidingstraject

BEDRIJFSREPORTAGE / PAG 11

3VA-score geeft beste 'feedback' van het rantsoen

RUNDVEE / PAG 4

Kwaliteitsbiggen met Dynamo biggenvoer

VARKENS / PAG 8

Lage voerkosten met de nieuwe Garant-lijn voor vleeskuikens

PLUIMVEE / PAG 14

Van de directie	2	ABZ Diervoeding neemt diervoederactiviteiten over van Fa. H.W. Koning	16
Grondstoffenmarkt	3	Kerstpuzzel 2019	17
3VA-score geeft beste 'feedback' van het rantsoen	4	Tijdig bestellen voor de feestdagen	18
Trots op de boeren; mijn klanten	6	Agenda	18
Kwaliteitsbiggen met Dynamo biggenvoer	8	Vraag en aanbod	18
Lagerweij's pluimveebedrijf maakt grote stappen dankzij intensief begeleidingstraject	11	Colofon	18
Lage voerkosten met de nieuwe		ABZ Kleurwedstrijd	bijlage
Garantlijn voor vleeskuikens	14		

Van de directie

Het landbouwcollectief – samen sterk!

Onder voorzitterschap van de heer Aadt Dijkhuizen hebben de verschillende belangenbehartigers van de Nederlandse agrarische sector een plan bij de overheid neergelegd om uit de gecreëerde stikstofimpasse te komen. Dit initiatief laat zien dat de landbouw gewend is om bij crises de mouwen op te stropen, krachten te bundelen en daadkracht te tonen. Het laat ook zien hoe het politieke klimaat in Nederland verdeeld is, besluiteloos is en populisme alle ruimte krijgt. De boerenprotesten hebben ervoor gezorgd dat er een voorzichtige ommekeer is gekomen in de politiek. Er wordt vanuit Den Haag en de provincies weer geluisterd en voorzichtig lijkt er weer wat ratio terug te komen in de dialoog.

Samen sterk blijft voor de komende tijd het devies. Door samen op te blijven trekken, kunnen we uit de impasse komen en komen tot een toekomstgericht beleid voor de Nederlandse landbouw.

De Nederlandse landbouw kent een overwinnaarsmentaliteit en de kracht om te blijven innoveren en aanpassen aan de toekomst. Een deel van de oplossing ligt in technologische vernieuwing. De Nederlandse veehouderij heeft op emissiegebied al een enorme prestatie geleverd en wij denken dat in de toekomst nog meer mogelijk is.

Uw coöperatie volgt de ontwikkelingen ten aanzien van voer-, rantsoen- en ruwvoeder-gerelateerde maatregelen op de voet en is in staat hier snel op in te spelen en hierin te adviseren. Onder andere vanuit onze eigen proefvoederfabriek in Leusden en nauwe betrokkenheid bij Schothorst Feed Research staan wij dicht bij nieuwe ontwikkelingen. Wij zijn al een aantal jaren bekend met de voermaatregelen die genoemd zijn door minister Schouten. Wellicht zijn er nog andere voer-gerelateerde maatregelen in de toekomst denkbaar om uw bedrijfsvoering toekomst bestendig aan te passen. Graag zijn wij uw partner op het gebied van diervoeding.

Samen efficiënter

ABZ Diervoeding staat in de markt bekend als specialist in maatwerkvoerders voor de Nederlandse veehouderij. Wij vervullen graag deze rol om de beste oplossingen voor uw onderneming te bieden. Graag houden wij ons hoge serviceniveau in de toekomst voor u op peil en voorzien een verdere uitbreiding in maatwerkvoerders. De afgelopen maanden hebben wij met onze productie- en expeditieafdelingen gesproken hoe wij onze organisatie het beste 'fit' kunnen houden om succesvol de markt te kunnen blijven bedienen.

Met stip komt hieruit één maatregel naar voren die voor onze organisatie van belang is om efficiënt en effectief te kunnen werken, namelijk het tijdig ontvangen van uw bestelling. Gelukkig wordt een groot deel van de bestellingen door u op tijd doorgegeven en kunnen wij hierdoor ons productie- en expeditie-apparaat efficiënt plannen.

Om dit goede gedrag te belonen en te blijven stimuleren zullen wij de bestelkorting vanaf één januari 2020 verhogen van 10 cent per 100 kilogram naar 20 cent per 100 kilogram. We hopen dat naast de korting vooral het bewustzijn van het belang van tijdig bestellen onze leden-veehouders motiveert om hierin mee te denken. Daarnaast worden de bestel- en levercondities op een aantal kleinere punten geactualiseerd. U wordt hier binnenkort over geïnformeerd.

Tot besluit

Tot besluit wensen wij u namens Raad van Commissarissen en medewerkers goede kerstdagen en een voorspoedig en vooral gezond 2020 toe en bedanken u voor het vertrouwen in uw coöperatie.

Grondstoffenmarkt

De rundveebijproducten palmpitschilfers, sojahullen en bietenpulp zijn krap en stijgen in prijs. Ook tarwe en gerst kennen stijgende prijzen door goede export. Maïs- en sojaprijzen blijven vooralsnog stabiel.

Granen

Tarwe exporten vanuit de EU zijn afgelopen maanden hoog, door veel vraag vanuit Noord-Afrika. Dit heeft ervoor gezorgd dat tarweprijzen verder zijn opgelopen. Daarnaast wordt de inzaai van wintergerst en wintergerst behoorlijk bemoeilijkt vanwege overvloedige regenval. Vooral in Engeland is dit een groot probleem, maar het speelt ook in Frankrijk. Het areaal lijkt hierdoor kleiner te worden. De gerst balans is wel wat ruimer. Gerst is ook omhoog gegaan in prijs, maar minder dan tarwe en is inmiddels relatief interessant geprijsd. Bij maïs is de krapte aan de voorkant verdwenen. De termijnrijzen van maïs zijn in Europa stabiel. Maïsprijzen op Chicago laten een dalende trend zien, vanwege moeizame exporten vanuit de USA. Oogst was behoorlijk vertraagd door late inzaai, maar is inmiddels toch goeddeels binnen. Oekraïense en Braziliaanse maïsprijzen dalen niet, omdat daar de exporten juist erg hard gaan. Premies op Chicago lopen dus op.

Eiwitten

Sojaprijzen zijn vrij stabiel. De oogst is niet groot in de USA, maar de wereldwijde vraag is ook lager vanwege varkenspest in Azië. In Brazilië zijn de omstandigheden voor de nieuwe oogst goed. In Argentinië is het wel wat droog. De raapschrootmarkt tendert wat omhoog met behoorlijke premies voor de termijnen. De markt ziet er in de tweede helft van het seizoen erg krap uit. De oogst was erg slecht deze zomer, maar door de goede crushmarges door de hoge raapolieprijzen en voldoende aanbod van import raapzaad is er veel gecrusht. Deze importstroom zal naar verwachting in de loop van het seizoen weer afnemen, want zo groot is het surplus elders in de wereld niet.

Zonnepitschroot HP is momenteel stabiel duur in verhouding. Er zijn een aantal marktanalisten die verwachten dat deze prijzen in de loop van volgend jaar onder druk zullen komen te staan. Veroorzaakt door aanbod vanuit Rusland en Oekraïne, mits China weg blijft als koper.

Bijproducten

De bietenpulpmarkt voelt behoorlijk vast aan. De focus wordt verlegd naar de na campagne termijn. Ondanks dat de verbruiken niet fors zijn, moet er nog een behoorlijk deel gekocht worden door de consumptie. Door deze vraag gaan prijzen wat omhoog. Vanuit Frankrijk komt er wel meer aanbod van suikerarme pulp, deze is echter nog te hoog geprijsd om vraag uit te lokken. Palmpitschilfers kenden in oktober een dip, maar laten de laatste weken stevige prijsstijgingen zien. Wereldwijd is er goede vraag naar palmpitschilfers. Meer en meer landen waarderen het product, waardoor er minder aanbod is voor Europa. Ook sojahullen tenderen omhoog in prijs. In de winter is in Argentinië de crush traditioneel lager en daardoor de beschikbaarheid minder. Daarnaast zien we ook voor sojahullen in toenemende mate interesse vanuit nieuwe landen. De graanbijproducten laten tevens hogere prijzen zien. Enerzijds onder invloed van de vastere gerst- en tarwemarkt. Anderzijds doordat er fabrieken zijn die minder of niet uitleveren vanwege storingen, onderhoud en stakingen.

Wouter Hazeleger, inkoper
06 5244 7443 ■ w.hazeleger@abzdiervoeding.nl

**Tabel 1: EU Bietenpulp balans
(x1.000 mt.)**

	2014-'15	2015-'16	2016-'17	2017-'18	2018-'19	2019-'20
Productie waarvan:	7.768	5.819	6.620	8.295	6.930	6.665
- Droge pulp pellets	4.000	3.500	3.650	4.300	4.400	4.300
Import	867	979	1.113	1.140	1.240	1.235
Export	181	136	126	210	120	100
Cosumptie	8.454	6.662	7.607	9.225	8.050	7.800

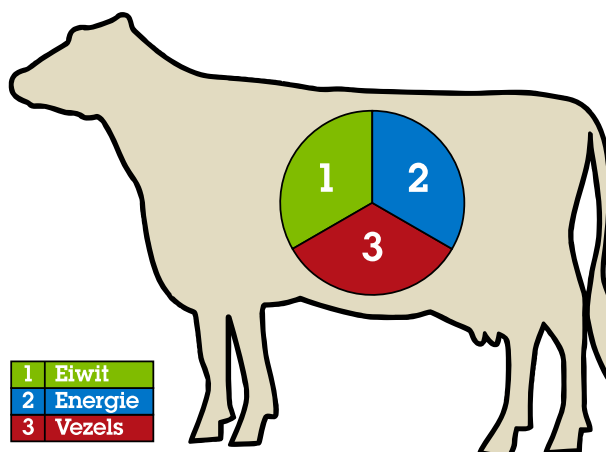

3VA-score geeft beste 'feedback' van het rantsoen

Onze klanten raken steeds meer vertrouwd met het beoordelen van het rantsoen door het zeven van de mest met onze driedelige mestzeef. Graag geven we in dit artikel aandacht aan de achtergrond van de 3VA-score, de actualiteit en de 3VA-code van een tiental bekende voedermiddelen.

Analysenummers

De ABZ Vertering Analyse werkt met drie analysenummers: 1 (eiwit), 2 (energie) en 3 (vezels). De volgorde van de analysenummers noemen we de 3VA-score. De 3VA-score geeft aan wat in het rantsoen als eerste moet worden toegevoegd of verminderd. De voeding van de pens bestaat uit een balans tussen eiwit (1), energie (2) en vezels (3). Elk type mest is dan ook in te delen in één van de zes mogelijke combinaties van deze analysenummers.

Aanpassen rantsoen

De aanpassing gebeurt op basis van de 3VA-score en de bijbehorende berekening van het rantsoen. Dit kan omdat elke brok, meelmengsel, bijproduct enzovoorts een eigen 3VA-score hebben. De volgorde van de 3VA van mest geeft aan wat in een rantsoen als eerste moet worden toegevoegd of vermindert. De volgorde van de 3VA van een voer geeft aan wat dat voer het meest toevoegt of vermindert. Bijvoorbeeld: bij 231 mest hoort 231 voer. Geplette gerst en perspulp hebben een 3VA-score 231.

3VA van voedermiddelen

	3VA codes		
Sojaschroot	1	2	3
Raapschilfers	1	3	2
Palatinose	2	1	3
Lactograan	2	3	1
Bietenpulp	2	3	1
Sojahullen	3	2	1
Bierborstel	3	1	2
Corngold	2	1	3
Perspulp	2	3	1
Luzerne	3	1	2

Streef naar het doel

Op foto 1 ziet u het doel; een kleine rest grof en een grote rest fijn geherkauwd en gefermenteerd. Op foto 2 ziet u een voorbeeld van wat we op dit moment tegenkomen. Een grote rest grof en daardoor minder fijn. In de zeefrest uit de grove zeef zit veel stukjes maïskorrel en veel slijm afkomstig van het darmepitheel. De 3VA-score bij foto 2 is 123. In de pens moet meer eiwit en energie worden gevoerd om de erg bestendige korrel en grove plantdeeltjes van de snijmaïs beter af te breken.

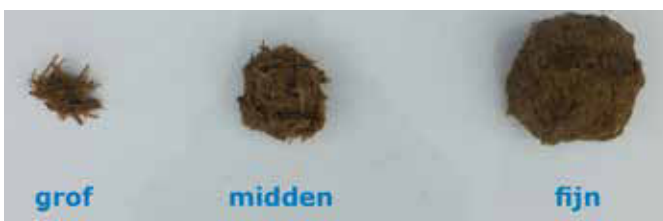

Foto 1

Foto 2

Oplossing

Door de juiste aanpassing van het rantsoen wil de koe melk geven en functioneert ze goed. De 3VA-score leidt tot toevoegen en weglaten in het rantsoen. Hierdoor wordt 'stapelen' in het rantsoen voorkomen. Ook het management op het bedrijf wordt 'gezeefd'. Omdat gevolgen van de oogst van het afgelopen seizoen (verteerbaarheid van gras en snijmaïs) zichtbaar worden gemaakt, kunt u als veehouder ook maatregelen nemen die leiden tot een beter resultaat op langere termijn.

Interesse in de beste 'feedback' van uw rantsoen? Neem dan contact op met één van onze rundveespecialisten.

Video mestzeven

Bekijk de video met een uitgebreide uitleg over mestzeven op:

www.abzdiervoeding.nl/rundveevoer/3va-mestzeven

Izak van Engelen, productmanager rundveehouderij
06 2125 8720 ■ i.engelen@abzdiervoeding.nl

Trots op de boeren; mijn klanten

Wij zijn trots op onze klanten, trots op onze boeren. Uw passie is onze passie. We zijn een middag mee geweest met collega Murk Miedema om "boerentrots" met u te kunnen delen. Murk is al 35 jaar rundveespecialist in Friesland en zet zich met hart en ziel in voor zijn klanten. In dit artikel ter illustratie drie verschillende klanten waar Murk "grutsk" op is.

Wie

Sybre en Gré Bokma – Dijkstra uit Hindeloopen.

Bedrijf

Melkveebedrijf met 140 melkkoeien. Hun zoon Sytse is bedrijfsopvolger en werkt nog buitenshuis bij AB Vakwerk.

Waarom trots op deze klant

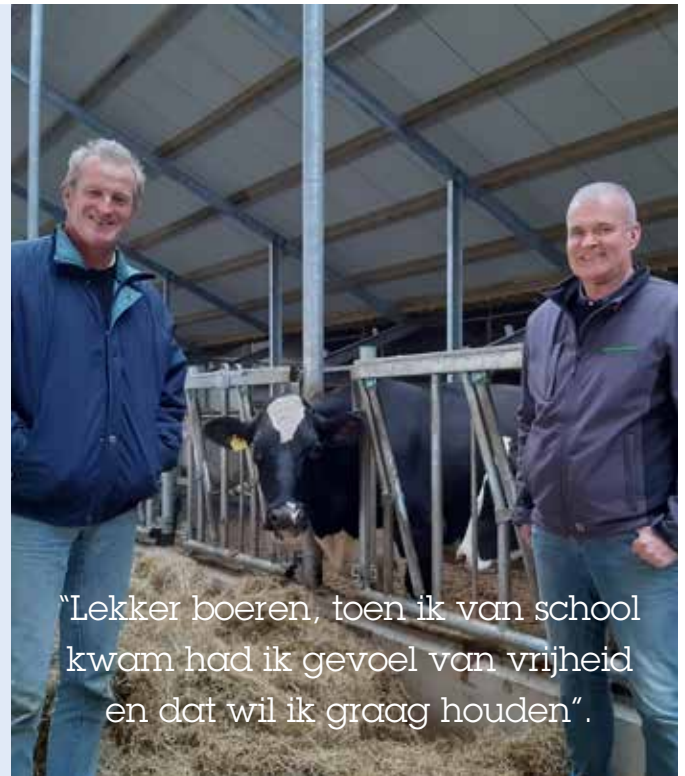
"Familie Bokma melkt super hoge gehalten. In de laatste melkcontrole werd er 4,96% vet en 4,00% eiwit behaald met een BSK van 43. Jaar-rond levert Sybre 4,79% vet en 3,75% eiwit aan de fabriek."

Welke voeders van ABZ

Naast graskuil, snijmaïs en perspulp worden er de volgende voeders gevoerd. In verband met VLOG-melk Garant Extra ngmo, R-meel Bokma, Compensbrok pulp/tarwe. Aan de droge koeien 100% hooi en 2 kg Droogstandsbrok Paraat 150.

Passie voor het vak

Sybre: "Lekker boeren, toen ik van school kwam had ik gevoel van vrijheid en dat wil ik graag houden".

"Lekker boeren, toen ik van school kwam had ik gevoel van vrijheid en dat wil ik graag houden".

"Gezonde koeien melken die op tijd drachtig worden en geen uier- en pootproblemen hebben".

Wie

Titus en Lisette van der Werf uit Scharsterbrug

Bedrijf

Melkveebedrijf met 75 melkkoeien.

Waarom trots op deze klant

"Titus had in het afgelopen jaar het laagste celgetal van alle leveranciers aan melkfabriek Vreugdenhil. Het jaargemiddelde was 39. Bij de laatste melkcontrole was het celgetal zelfs 18 bij 33,6

kg melk met 4,62% vet en 3,69% eiwit.

Welke voeders van ABZ

Naast gras en snijmaïs wordt er Weidebalans en Pulp-mixbrok Extra gevoerd. De droge koeien krijgen naast een eiwitarme ronde baal 2 kg Droogstandsbrok Paraat 150.

Passie voor het vak

Titus: "Gezonde koeien melken die op tijd drachtig worden en geen uier- en pootproblemen hebben".

“Je bent trots als je kijkt waar je vandaan komt en welke vooruitgang is geboekt met het bedrijf door uitbreiding van de stal, aanschaf van melkrobots en verhoging van de melkproductie.

Wie

Henk en Grietje Bootsma uit Workum

Bedrijf

100 melkkoeien worden gemolken met 2 Lely melkrobots. Zoon Jan werkt volop mee in het bedrijf.

Waarom trots op deze klant

“Omdat bij familie Bootsma een productieverhoging heeft plaats gevonden van 6.500 kg naar 10.500 kg per koe”.

Welke voeders van ABZ

Er wordt vooral gras gevoerd en snijmaïs aangekocht om de opbrengstderving als gevolg

van ganzenschade te compenseren. Alleen op de melkrobots wordt krachtvoer verstrekt en dan eenvoudig alleen Startbrok PEB tot 16 kg per koe per dag. Sinds het wegvallen van de melkquotering is begonnen met Structo voeren. Droge koeien krijgen naast onbeperkt natuurhooi 2 kg Droogstandsbrok Katapult 120.

Passie voor het vak

Henk: “Je bent trots als je kijkt waar je vandaan komt en welke vooruitgang is geboekt met het bedrijf door uitbreiding van de stal, aanschaf van melkrobots en verhoging van de melkproductie.

Sectorpromotie “Boeren zorgen voor eten”

ABZ Diervoeding probeert hieraan een bijdrage te leveren door de slogan ‘Boeren zorgen voor eten’ te promoten. Een slogan die al langer gebruikt wordt en die wij omarmd hebben, omdat het zo kernachtig weergeeft waar het omgaat. Graag zetten wij de slogan ‘Boeren zorgen voor eten’ in om het gevoel van trots op de boer te ondersteunen en nadrukkelijker bij burger en consument te laden.

Om dit te onderstrepen hebben wij op onze bulkwagens stickers geplakt die hierop wijzen. Daarnaast hebben wij een aantal spandoeken laten maken en deze zoveel mogelijk langs de snelwegen of provinciale wegen op een aantal goede locaties in Nederland geplaatst.

Zoals u wellicht weet hebben wij ‘Boeren zorgen voor eten’ kentekenplaathouders en snelbinders voor op de fiets beschikbaar. Geïnteresseerd? Vul dan het aanvraag formulier in op onze website:

www.abzdiervoeding.nl/nieuws/boeren-zorgen-voor-eten-trotsopdeboer

Kwaliteitsbiggen met Dynamo biggenvoer

Sterke en uniforme kwaliteitsbiggen produceren is uw en ons doel. Daarvoor zetten we de ABZ Dynamo biggenvoerders in: voor elke big een passend voer. In deze uitgave zetten we nog eens op een rij hoe u hiermee €2,- per big kunt besparen.

Biggen leren vreten met ABZ pre-starter

Na een goede biest- en melkopname is het belangrijk dat de biggen al in de kraamstal veel vast voer opnemen. Zo kunnen ze tijdig wennen aan het verteren van plantaardige grondstoffen, wat de basis is voor succesvol spenen. Om de biggen veilig te leren vreten heeft ABZ Diervoeding speciale pre-starters in het assortiment.

Slechts 50 tot 80 procent van de biggen in de kraamstal neemt vast voer op. Met de Dynamo voeders durven we de uitdaging aan om dit te verhogen.

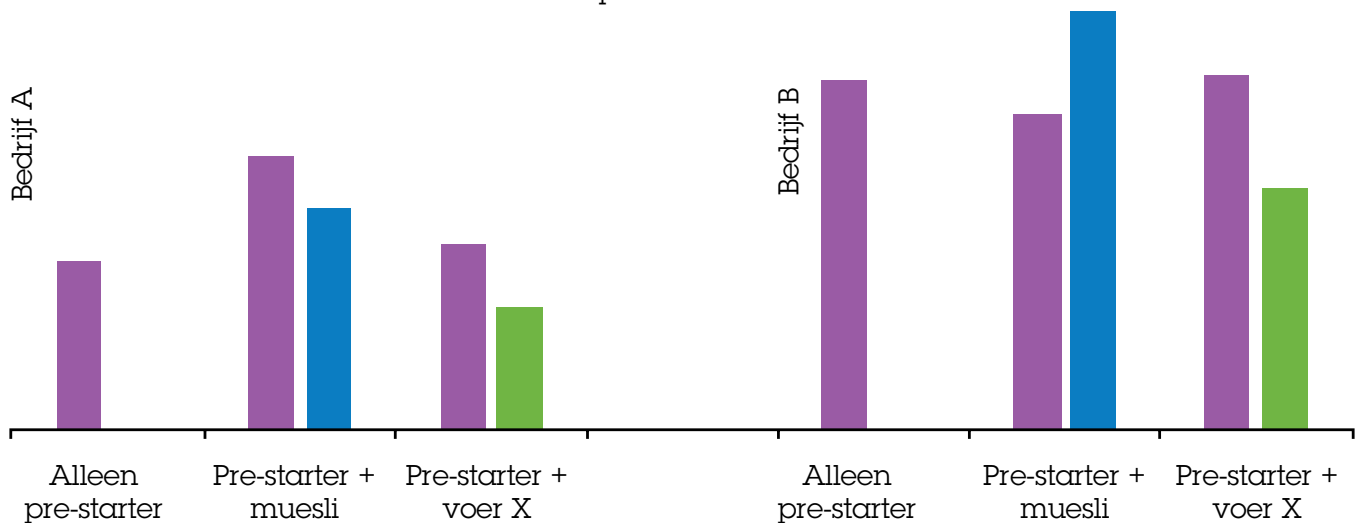
ABZ Muesli voor 25% meer groei

Afgelopen zomer deed ABZ Diervoeding proeven met 'choice feeding'. Hierbij kregen biggen in de kraamstal de keuze uit twee verschillende voeders. Daarmee werd de totale opname aan vast voer bijna verdubbeld. Biggen waren vooral dol op de ABZ Muesli. De extra voeropname resulteerde in een gemakkelijker speenproces en een betere groei na het spenen, namelijk 25 procent.

Biggen zijn dol op ABZ Muesli

Voeropname kraamstal

De totale voeropname vóór het spenen was duidelijk hoger bij 'choice feeding'. Ook de mest was beter.

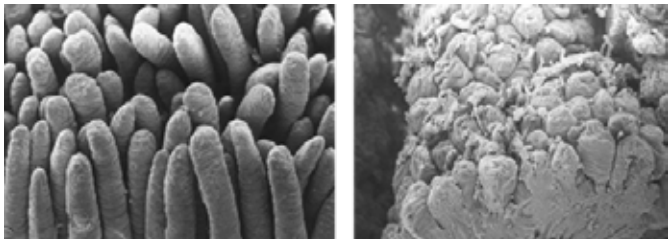
Geen speendip met precieze voeropname

De eerste dagen na het spenen zijn cruciaal voor het verdere verloop van de biggenopfok. Het bepaalt zelfs het aantal ligdagen in de afmestfase. Problemen als diarree en streptococcen (oorbijten) liggen dan op de loer. Vanwege de gezondheidsrisico's heeft ABZ Diervoeding maximaal geïnvesteerd in speenvoeders. Niets wordt aan het toeval overgelaten. Onze speenvoeders sluiten perfect aan op de pre-starters. Herkenbaarheid van geur en smaak stimuleert namelijk de voeropname.

Anderzijds moet overvreten voorkomen worden, omdat daarmee de kans op darmbeschadiging en diarree toeneemt. Door de individuele behandeling van grondstoffen kan met de Dynamo speenvoeders de voeropname heel precies gestuurd worden. We gaan voor darmgezondheid en gemak in de stal.

Hard doorgroeien

Als de biggen het speenproces goed zijn doorgekomen, moeten ze hard kunnen doorgroeien. Hiervoor is een soepele overgang van speen- naar biggenvoer van essentieel belang. Ook nu maken streptococcen graag gebruik van de overgang, wat plotselinge uitval tot gevolg kan hebben. Met de Dynamo voeders hebben we de risico's afgedekt en maken streptococcen geen kans.

Darmvilli zijn na het spenen duidelijk beschadigd. Dit veroorzaakt diarree.

Met ABZ van koper naar goud

Dit jaar zijn in heel Nederland de kopergehalten van biggenvoeders verlaagd. Door darmgezondheid op nummer één te zetten is ons dit gelukt zonder problemen. Door grondstoffen op verschillende manieren te malen, kunnen we de vertering op maag- en darmniveau sturen. ABZ Diervoeding zet speciale additieven, zuren en grondstoffen in om het risico op diarree verder te verlagen. Daarnaast zorgt FiberFit voor mooie, droge mest, ook bij lage kopergehalten.

Dynamo voeders: voor elke big een passend voer

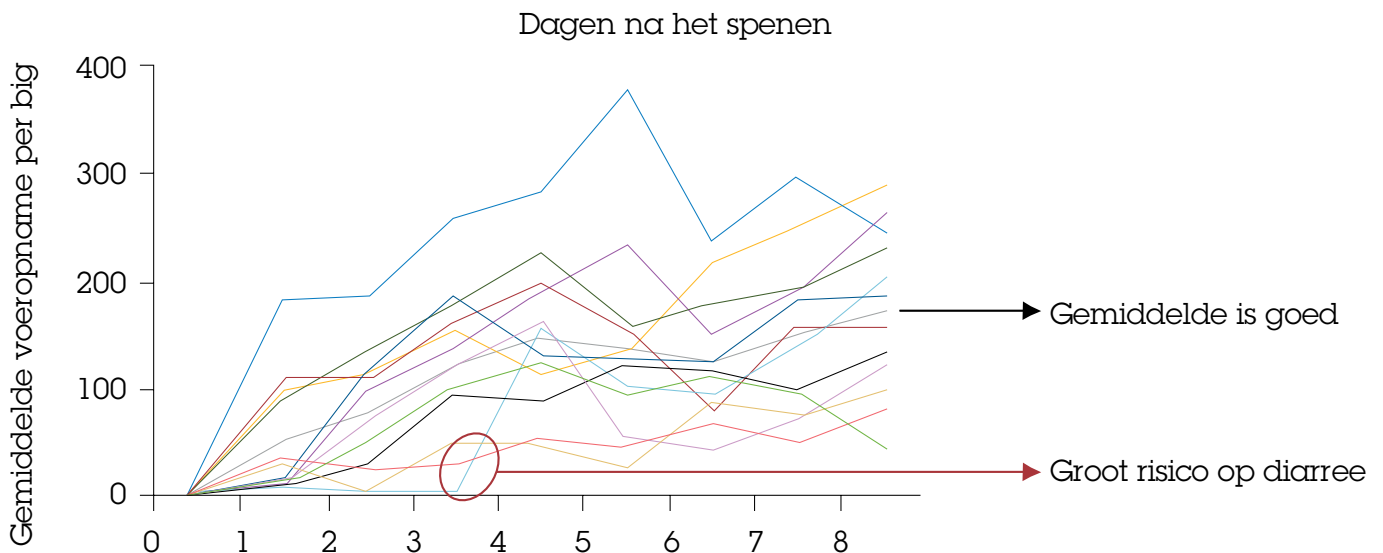
Dynamo voeren

	Fit	Puur	Garant	Subliem
	Veilig		Groei	
Darmgezondheid	++++	+++	++	++
Voeropname	+	+	++	++++
Groei	++	++	+++	++++
Type	+	++	++	+++

Uw voordeel: €2,- per big!

Wilt u ook de kwaliteit van uw biggen verbeteren? ABZ Diervoeding adviseert u graag! Neem hiervoor contact op met één van onze varkensspecialisten.

Jeroen Koks, productmanager varkenshouderij
 06 5260 0720 ■ j.koks@abzdiervoeding.nl

Na het spenen zijn er grote voeropnameverschillen tussen biggen.

**Lagerweij's pluimvee-
bedrijf maakt grote
stappen dankzij intensief
begeleidingstraject**

Dirk en José Lagerweij uit Epe houden leghennen in verschillende systemen: freiland, scharrel en Beter Leven Keurmerk (BLK). Daarnaast hebben ze gras- en bouwland waarbij agrarisch natuurbeheer en natuurinclusief de boventoon voeren. Een goede begeleiding zorgt sinds twee jaar voor duidelijke structuur en meer rust.

Dirk (48) is een ondernemer die plannen maakt, in oplossingen denkt en op zoek gaat naar kansen en mogelijkheden. José (44) is de harde werker in de stal, houdt het bedrijf op orde, regelt alles rond het personeel en zorgt voor structuur in de dagelijkse werkzaamheden. Samen vormen ze een geweldig koppel dat niet bang is om te investeren, meegaat met innovaties en daardoor verder komt. Ze zijn trots op wat ze allemaal bereikt hebben. Zeker José, die als 'meisje uit het dorp' zich helemaal moest inwerken in het vak en die zich daarin, vooral de laatste jaren, heel sterk ontwikkeld heeft. Hun 4 kinderen, in de leeftijd van 10 tot 21 jaar, gaan nog naar school, maar in het weekend helpen ze allemaal een handje mee. Twee kinderen hebben reeds aangegeven belangstelling te hebben om het bedrijf over te nemen.

alleen nog pluimvee, overgegaan op Dirk en José. Op de hoofdlocatie waren toen 74.000 scharrelhennen (volière), op de nevenlocatie 8.200 scharrelhennen (traditioneel) en 17.500 opfokhennen (traditioneel). Al snel maakten de opfokhennen plaats voor leghennen. Sinds de overname is er veel aangepast en nieuwgebouwd. Nu zijn er op de hoofdlocatie 9.000 stuks freiland wit, 21.000 scharrel bruin BLK 1 ster, 44.000 scharrel wit, 30 schapen (hobby kinderen), 10 ha grasland, 5 ha wintertarwe en via losse pacht zomergerst of -tarwe. Op de nevenlocatie zijn er 23.000 bruine scharrelhennen BLK 1 ster en een vergunning voor nog eens 22.000 scharrelhennen. Of de bouw doorgaat, hangt af van de overnameplannen van de kinderen. De BLK 1 ster -stallen worden binnenkort geüpgraded naar BLK 2 ster.

maar waren er erg veel problemen met buitennesteieren. "Daar werd je gewoon moedeloos van", verzucht Dirk. "We hebben allerlei aanpassingen in de stal gedaan. Extra lampen, een andere lichtverdeling, we hebben de aanvlieg-stokken gewijzigd en flappen verwijderd. Dat heeft wel wat geholpen, maar niet veel. We zijn toen gedeeltelijk overgestapt naar witte hennen en toen was het probleem vrijwel opgelost." Als hygiëne-maatregel heeft sinds vier jaar elke stal zijn eigen kleur gereedschap, overall en laarzen. Ook willen ze voor beide locaties binnenkort een moderne hygiënesluis realiseren. Sinds vorig jaar doet het bedrijf mee met de bedrijfseconomische boekhouding van de WUR.

Diverse houderijsystemen

Het pluimveebedrijf heeft twee locaties op 500 meter afstand van elkaar. In 1960 kochten Dirks grootouders de hoofdlocatie, toen een gemengd bedrijf met als hoofd takken ouderdieren en broederij. In 1969 startten ze op de nevenlocatie een opfokpluimveebedrijf. Via Dirk z'n ouders is het bedrijf in 2017, met inmiddels

Eieren

De eieren gaan naar Gebr. van Beek en een klein gedeelte wordt aan huis verkocht via een automaat. Sinds vier jaar verkopen ze de helft van de eieren op contract voor een vaste prijs. "Dat geeft zekerheid om investeringsplannen uit te kunnen voeren", licht Dirk toe. Tot vorig jaar hadden ze alleen bruine hennen,

Begeleiding door ABZ Diervoeding

Tot de overname in 2017 werkten ze met weinig (los) personeel en hadden ze een 'kladblokachtige administratie' van technische gegevens. "Dirk z'n moeder deed altijd heel veel op het bedrijf", licht José toe. "Ook wij wilden alles zelf doen. Maar op een gegeven moment loop je achter de feiten aan." Om de bedrijfsvoering te

“Je moet je kansen grijpen en vooruitdenken.”

Eveneens zijn ze al in de begintijd van het Beter Leven Keurmerk in dit concept meegegaan. Dirk: “Je moet je kansen grijpen en vooruitdenken. Het fijnstof zullen we ook moeten reduceren. Daarom heb ik vorig jaar al bij drie van de vier stallen een warmtewisselaar geplaatst. Die zorgt voor 31 % reductie van het fijnstof.”

Binnen enkele jaren wordt er, of in familieverband, of andere wijze, naburige gronden aangekocht. Investeren in grond vindt Dirk een goede stap. “We willen graag de akkerbouwtak natuurinclusief uitbreiden. Ook agrarisch natuurbeheer is een optie die geld oplevert. Bovendien geeft het je bestaansrecht, ook naar de buurt toe. Het laat zien dat je meer bent dan alleen een intensieve veehouderij.”

Vrije tijd

Nu personeel werk overneemt, hebben Dirk en José meer tijd voor ontspanning. José is fanatiek mountainbiker, wielrenner en badmintonspeler, bovendien knutselt ze graag en is ze gediplomeerd bloemschikker. Dirk is voorzitter van de LTO-afdeling Noord-Oost-Veluwe. Ook hij zit geregeld op de mountainbike, daarnaast is hij, net als zijn oudste zoon, graag met landbouwmachines bezig. Afgelopen maand heeft Dirk gejureerd bij het Nederlands Kampioenschap ploegen, waaraan hij vroeger ook zelf geregeld heeft meegedaan. Dit jaar mocht zoonlief er zijn ploegkunsten vertonen, onder toezien oeg van zijn vader.

verbeteren zijn ze twee jaar geleden met ABZ Diervoeding een intensief begeleidingstraject aangegaan. Pluimveespecialist Hanno van Kalkeren komt sindsdien elke week. Daarnaast zijn er via AB Oost twee vaste medewerkers (1,5 fte). Zij helpen met de werkzaamheden in de stal en verzorgen de technische gegevens in de legkalender en Legmanager. Sindsdien zijn er grote stappen gemaakt. De stallen zijn veel netter, de hygiëne is een stuk verbeterd en de cijfers zijn up-to-date. Er komt veel meer structuur in de werkzaamheden en er zijn vaste afspraken met de dierenarts. Ook de vertegenwoordiger van de hennenleverancier komt vaker, vooral bij de opstart van de koppels.

Dirk en José investeren echt in hun medewerkers. Ze bieden cursussen aan en nemen hen mee naar informatieavon-

den. José: “Zo leren ook zij over achtergronden van de pluimveehouderij. Weten wát je moet doen is voor het personeel belangrijk, maar weten waaróm je dat moet doen, is minstens zo belangrijk. Ze voelen zich betrokken.”

Het bedrijf is al meer dan 25 jaar klant bij ABZ Diervoeding. Dirks vader koos indertijd hiervoor, omdat het voer toen al scherp geprijsd was en goede resultaten gaf. Zelf was Dirk gedurende 12 jaar bestuurslid en commissaris bij ABZ Diervoeding. “Het bevalt me goed bij ABZ; ik heb er een goed gevoel bij.”

Kansen grijpen

José en Dirk zijn niet bang om nieuwe dingen te proberen en op ontwikkelingen in de markt in te spelen. Zo hebben ze indertijd meegedaan met een proefproject met onbehandelde snavels.

Hanno van Kalkeren, specialist pluimveehouderij
06 5787 0983 ■ h.kalkeren@abzdiervoeding.nl

Lage voerkosten met de nieuwe Garant-lijn voor vleeskuikens

Met de huidige lage opbrengstprijzen wordt er eerder naar voerkosten gekeken, daarom introduceert ABZ Diervoeding haar nieuwe Garant-lijn voor vleeskuikens.

Met de Garant-lijn kan met een lage voerprijs per 100 kg een uitstekend rendement behaald worden. De Garant voerlijn is een basislijn voor vleeskuikens die zich met name op een markt richt waar voerkosten centraal staat. Door de kosten per 100 kg voer laag te houden, kan er een prima voerwinst behaald worden. Het vleeskuikenvoer heeft als insteek om een gemiddelde daggroei van 60 gram te behalen met een lage voetzoolscore.

Lager eiwitniveau in Garant-lijn vleeskuikenvoer

Het vleeskuikenvoer uit de Garant-lijn wordt aangeboden als volledig vleeskuikenvoer met 10% hele tarwe in de groei en afmestfase. Op deze manier kunnen veel vleeskuikenhouders eenvoudig gebruik maken van dit vleeskuikenvoer assortiment. Het biedt ook stabiliteit aan het vleeskuiken, omdat er minder geselecteerd gegeten kan worden in vergelijking met andere kernvoeders die hoger gaan in percentage tarwe bijmenging.

Met een lager eiwitniveau dan onze andere twee vleeskuikenvoerlijnen is er veel minder druk op de dieren en dat is terug te zien in de stal. Bij een overmaat aan eiwit in het vleeskuikenvoer kan het dier hier niet volledig gebruik van maken en het is van groot belang om het stalmanagement perfect in orde te hebben. Het eiwit waar geen gebruik van gemaakt wordt, wordt door het vleeskuiken uitgescheiden. Het dier scheidt dit eiwit voornamelijk via de urine uit en dit moet gedaan worden met behulp van vocht, dus hoe meer eiwitten er uitgescheiden moeten worden, hoe meer vocht er uiteindelijk in de mest terecht kan komen.

Ook kan de eiwitbelasting te hoog zijn voor een vleeskuiken en kan dit resulteren in darmproblemen. De darmproblemen zullen voor natter strooisel zorgen, omdat de dieren minder goed hun darmgezondheid op orde kunnen houden. Door de verhoogde eiwitbelasting hebben vleeskuikens ook meer moeite om coccidiose tegen te gaan.

Focus op dierwelzijn en vermindering van stikstofuitstoot

De toename van vocht zal resulteren in natter strooisel en zal ook voetzoolaessies stimuleren. Dit komt mede doordat ammoniak geproduceerd wordt door bacteriën in het strooisel. Hoe natter het strooisel hoe meer bacteriën stikstof kunnen omzetten in ammoniak. Deze ammoniak heeft een negatief effect op de voetzolen en de luchtwegen van het kuiken. Tevens heeft de ammoniak geen positief effect op het werkcomfort van de vleeskuikenhouder. Met name kleine kuikentjes hebben moeite met hoog geconcentreerd vleeskuikenvoer dat te veel is gefocust op groei. De Garant-lijn biedt wat meer rust aan de vleeskuikens zodat ze hun maximale potentie kunnen benutten. Nat strooisel en voetzoolaessies zullen dus minder voorkomen bij de Garant-lijn, omdat de eiwitbelasting een stuk lager ligt. Dit is beter voor het dierwelzijn van uw vleeskuikens. Door de lagere stikstofniveaus in het vleeskuikenvoer, wordt er minder stikstof uitgescheiden door de dieren. Dit komt ook het stalklimaat ten goede.

Kies het juiste vleeskuikenvoer

Naast de Garant voerlijn hebben wij ook de Sprint voerlijn en de Optima voerlijn in ons assortiment. De Sprint en Optima voerlijnen zijn meer gefocust op een hogere daggroei dan de Garant voerlijn, waarbij de Sprint voerlijn een hogere focus heeft op voederconversie.

Meer weten?

De juiste voeding voor vleeskuikens is heel erg belangrijk. Wilt u meer informatie over onze Garant-lijn of over één van onze andere voerlijnen waarmee u de hoogste voerwinst kan behalen? Neem dan contact op met één van onze pluimveespecialisten. Zij helpen u graag.

Hans Wagenaar, key accountmanager vleespluimvee
06 5314 5770 ▪ h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

	Sprint	Optima	Garant
Voetzoolaessies	+++	++	+++
Darmgezondheid	++	++	++
Start- en daggroei	+++	++	+
Daggroei na uitladen	+++	++	+
Voederconversie	+++	++	+
Voerprijs /100 KG	+	++	+++

ABZ Diervoeding neemt diervoederactiviteiten over van Fa. H.W. Koning

De diervoederactiviteiten van Fa. H.W. Koning worden per 2 december overgenomen door ABZ Diervoeding. Hierdoor blijft de continuïteit voor de klanten van Fa. H.W. Koning gewaarborgd.

Geen bedrijfsopvolging en een toenemende regeldruk aangaande de veehouderij heeft Fa. H.W. Koning doen besluiten een stapje terug te doen. De keuze voor ABZ Diervoeding was een logische stap en onderstreept het vertrouwen dat Fa. H.W. Koning heeft in ABZ Diervoeding met het oog op de samenwerking die het bedrijf 50 jaar geleden is gestart met het toenmalige Sikma Veevoerders, nu ABZ Diervoeding.

Vanaf 2 december a.s. zullen alle activiteiten met betrekking tot mengvoerders, enkelvoudige voeders, ruwvoerders en

kunstmeststoffen en de bijbehorende advisering overgedragen worden aan ABZ Diervoeding. Behalve dat er een bulkwagen met de naam ABZ Diervoeding het erf op rijdt, verandert er voor de klanten van Fa. H.W. Koning niet veel. Uitgangspunt blijft dat de klanten worden voorzien van de beste kwaliteit diervoeders en bijbehorende advisering.

De activiteiten met betrekking tot lava3, krijt, rapsodie, kuilplastic, stro en strooisels blijft Fa. H.W. Koning zelfstandig doorzetten op locatie Winsum.

Kerstpuzzel 2019

In elk woord zitten minstens twee letters die maar op één manier weg te strepen zijn. Wanneer u alle woorden hebt weggestreept, blijven er nog een paar letters over. Deze vormen, van links naar rechts gelezen, de oplossing.

Stuur deze oplossing vóór 10 januari 2020 naar:

ABZ Diervoeding

Postbus 5, 3860 AA Nijkerk of e-mail
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl
(o.v.v. naam, adres en woonplaats) en maak kans op een leuke prijs.

S	L	A	A	P	L	J	I	M	H	T	S	E	E	F	N	S
A	N	I	S	E	S	P	V	L	E	E	S	R	H	E	G	E
M	E	I	E	T	E	N	E	O	I	E	O	R	G	P	E	I
E	D	N	E	R	E	I	E	T	E	N	H	U	O	V	Z	T
N	E	M	E	R	R	I	A	L	D	D	E	A	M	A	O	A
M	L	B	E	L	Z	R	F	L	B	Z	S	I	D	M	N	T
U	I	O	A	L	E	D	E	M	E	I	U	E	E	R	D	S
E	B	M	V	P	K	I	N	O	U	L	N	L	L	U	H	E
L	S	H	O	N	D	E	R	D	P	E	K	D	U	E	E	R
I	U	O	D	I	H	R	N	T	R	G	L	R	E	F	I	P
B	C	N	N	G	I	V	R	E	E	A	Z	I	F	R	D	R
U	C	G	E	N	N	O	A	I	R	A	N	I	B	G	S	E
J	E	L	S	G	T	E	T	R	M	E	C	T	G	U	E	I
N	S	B	T	S	G	D	R	E	K	I	M	I	S	V	J	D
K	V	O	E	H	N	I	O	E	E	E	B	M	N	O	D	E
A	O	E	I	R	E	N	B	N	I	D	N	J	A	A	E	A
V	L	R	F	R	H	G	T	E	E	V	S	E	E	L	V	N

Veel
puzzelplezier
en succes!

Zoekwoorden:

BIG	DUURZAME	GROEI	LEDEN	RONDLEIDINGEN	VEE
BIGGEN	EFFICIENT	HEN	LEGHEN	SAMEN	VIEREN
BOER	EIEREN	HONDERD	MELK	SNELBINDERS	VLEES
BOEREN	ETEN	JUBILEUM	MELKGEIT	SUCCESVOL	VLEESVEE
COOPERATIES	FEEST	JUBILEUMFIETS	MIJLPAAL	TROTS	VOEDSEL
DIERPRESTATIES	FIETSEN	LAM	PLUIMVEE	VAK	ZEUGEN
DIERVOEDING	GEZONDHEID	LAMMEREN	RANTSOEN	VARKEN	

Tijdig bestellen voor de feestdagen

De komende weken vallen er een aantal werkdagen uit in verband met de feestdagen. Wilt u hiermee bij het opgeven van uw bestelling rekening houden?

Graag ontvangen wij uw bestelling zo vroeg mogelijk, zodat wij kunnen zorgen voor tijdige levering van uw voeders.

Alvast bedankt voor uw medewerking.

Agenda

Bio-beurs

22 + 23 januari 2020

Ledenbijeenkomsten

9 t/m 12 maart 2020

Dutch Poultry Expo

17 + 18 maart 2020

Dutch Pork Expo

21 + 22 april 2020

Vraag en aanbod

Te koop

Smolenærs eierenlift, goed werkend.

T: 06 2221 7781

E: info@eenheerlijkei.nl

27 grote ronde biologische grasballen, met Skal nummer, 35,- per stuk.

T: 06 1534 5420

E: brackagrbedrijf@gmail.com

Deze en meer advertenties vindt u terug op:
www.abzdiervoeding.nl/vraag-en-aanbod

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geef dit telefonisch door op één van onze kantoren.

Eindredactie

Jolande Baselmans en Gerrie van de Poll,
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl. De eerstvolgende ABZ Nieuws verschijnt in februari 2020.

Verkoop en advisering

Algemeen

Front Office Nijkerk
033 422 1510
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Eindhoven
040 238 0777
bestelling@abzdiervoeding.nl

Front Office Stroobos
051 235 1281
bestelling@abzdiervoeding.nl

Rundveehouderij

Roel van Ee (Verkoopmanager)
regio Midden, Oost en Zuid
06 2126 6227
r.ee@abzdiervoeding.nl

Frank Pol (Verkoopmanager)
regio Noord
06 8233 0681
f.pol@abzdiervoeding.nl

Geiten- en schapehouderij

Erik Koldenhof (Specialist)
06 5235 8459
e.koldenhof@abzdiervoeding.nl

Varkenshouderij

Ben van Raaij (Verkoopmanager a.i.)
06 2290 7066
b.raaij@abzdiervoeding.nl

Legpluimveehouderij

Jeroen Doornhof (Verkoopmanager)
06 5262 2335
j.doornhof@abzdiervoeding.nl

Vleespluimveehouderij

Cor van Dijk (Commercieel directeur)
06 2126 6226
c.dijk@abzdiervoeding.nl

Hans Wagenaars (Key accountmanager)
06 5314 5770
h.wagenaars@abzdiervoeding.nl

Enkelvoudige grondstoffen

Gijsbert Willigenburg (in- en verkoop)
033 422 1512
grondstoffen@abzdiervoeding.nl

ABZDiervoeding

Groei met de ABZ formule

dichtbij
dier

dichtbij
boer met
het juiste
voer

voor
het beste
resultaat

ABZ / dat loont

Volg ons op Social media:

